

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ประเทศพัฒนาแล้วต่างนำมาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการพัฒนาอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการสูญเสียทรัพยากรธรรมชาติได้ เป็นการพัฒนาที่ฉลาด และรอบคอบ โดยผนวกการพิจารณาด้านสิ่งแวดล้อมเข้าไปด้วย ตั้งแต่ในระยะเริ่มต้นโครงการหรือระยะวางแผนนั้นย่อมจะช่วยลดผลกระทบพร้อมกับส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติที่ประเทศมีจำกัดอย่างระมัดระวังและมีประโยชน์สูงสุด ในประเทศไทยได้มีการใช้ระบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524 ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2535 โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 46 ซึ่งในปัจจุบันได้ออกประกาศกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดประเภทและขนาดของโครงการจำนวน 22 ประเภท ซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่หรือมีลักษณะที่อาจก่อปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมต่อ สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมเพื่อพิจารณาประกอบการอนุญาตหรืออนุมัติโครงการของหน่วยงานผู้อนุญาตหรือคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้รายงานจะต้องจัดทำโดยผู้มีสิทธิทำรายงานฯ ซึ่งจดทะเบียนกับสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม(สถาบันนโยบายศึกษา, 2539)

จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีภูมิประเทศพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน และยังมีสภาพเป็นป่าตามธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ โดยมีพื้นที่ป่าไม้ที่เป็นป่าสงวนแห่งชาติ ประมาณ 6,976,650 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 88.02 โดยมีเทือกเขาเรียงตามแนวทิศเหนือ-ใต้ ขนานกัน ซึ่งมีเทือกเขาที่สำคัญ คือ เทือกเขาแดนลาว อยู่ทางตอนเหนือสุดของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตแดนประเทศไทยกับประเทศสหภาพพม่า และเทือกเขาถนนธงชัย เทือกเขาถนนธงชัยตะวันตก เป็นแนวเขตแดนไทย-สหภาพพม่า ทิวเขาทิศตะวันออกของจังหวัด เป็นแนวแบ่งเขตระหว่างจังหวัดแม่ฮ่องสอนกับเชียงใหม่ ยอดเขาที่สูงที่สุด คือ ยอดเขาแม่ยะ อยู่บริเวณเทือกเขาถนนธงชัยตะวันออก ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดในเขตอำเภอปาย ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 2,005 เมตร

การเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอนสามารถเดินทางจากจังหวัดเชียงใหม่ ได้ 2 วิธี คือ

1. ทางบก โดยสารรถยนต์ ไปได้ จำนวน 2 เส้นทาง คือทางหลวงหมายเลข 1095 ระยะทางประมาณ 245 กิโลเมตร เชียงใหม่ – ปาย – แม่ฮ่องสอน สภาพภูมิประเทศส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงชัน ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง และเส้นทางที่สองคือ ทางหลวงหมายเลข 108 ระยะทาง 345 กิโลเมตร จากเชียงใหม่ - แม่สะเรียง - แม่ฮ่องสอน สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง สลับพื้นที่ราบ

2. ทางอากาศ โดยสารเครื่องบินจากจังหวัดเชียงใหม่ไปยังจังหวัดแม่ฮ่องสอน ใช้เวลาประมาณ 45 นาที หากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวยอาจใช้เวลามากขึ้น

จากสภาพพื้นที่ของจังหวัดแม่ฮ่องสอนตามที่ได้กล่าวข้างต้น ทางบริษัทปาย ทรานสปอร์ต จำกัด จึงได้เสนอโครงการก่อสร้างสถานีขนส่งด้วยระบบสายพาน ระหว่างจังหวัดเชียงใหม่ – แม่ฮ่องสอน ลักษณะของโครงการฯ เป็นการขนส่งขนาดใหญ่ รวดเร็ว ประหยัด และสามารถขนย้ายผู้โดยสารและสินค้าข้ามภูมิประเทศที่ยากต่อการเดินทาง เป็นการดำเนินกิจการขนส่งผู้โดยสารและสินค้าแบบกระเช้าโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะช่วยลดระยะเวลาในการเดินทาง และเพิ่มความสะดวกในการเดินทางทั้งยังเพิ่มความแม่นยำแน่นอนในการขนส่ง ลดการสูญเสียทั้งในด้านต้นทุนการขนส่งและค่าเสียโอกาส เวลาที่ประหยัดได้เพื่อนำไปใช้ในการผลิตและได้ผลผลิตมากยิ่งขึ้น หรืออาจนำไปใช้ในประโยชน์ด้านอื่นมากขึ้น เกิดกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ การคมนาคมที่สะดวกย่อมส่งผลต่อการค้าขาย การขนส่งที่รวดเร็วขึ้น ส่งผลให้การค้ากับประเทศเพื่อนบ้านติดต่อขนส่งได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังสามารถเอื้อประโยชน์ในด้านการท่องเที่ยว ชุมชนจำนวนมากยังมีทรัพยากรธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งการสร้างระบบคมนาคมใหม่ที่สามารถลดระยะเวลา และประหยัดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง จะก่อให้เกิดการดึงดูดนักท่องเที่ยว และการลงทุนติดต่อค้าขายที่สะดวกต่อเนื่องรวดเร็วยิ่งขึ้น โครงการฯ มีจุดเริ่มต้นที่อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ไปยังอำเภอปาย อำเภอปางมะผ้า และอำเภอเมืองจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีระยะทางประมาณ 127 กิโลเมตร และใช้เวลาเดินทางประมาณ 1 ชั่วโมง 45 นาที เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับบุคคลในพื้นที่และนักท่องเที่ยวในการเดินทางตลอดจนการเคลื่อนย้ายขนส่งสิ่งของ อีกทั้งยังสามารถเอื้อประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นการลดระยะเวลา ค่าใช้จ่าย และการเกิดอุบัติเหตุจากการเดินทางอีกด้วย โดยสถานีต้นทางและสถานีปลายทางนั้นจะประกอบไปด้วยเสารับสายเคเบิลทั้ง 2 ลักษณะ ได้แก่ เสากลมและเสาถัก โดยเสากลมมักตั้งอยู่ที่ราบที่สามารถใช้รถยกขนาดใหญ่เข้าไปสนับสนุนการก่อสร้างได้ ส่วนเสาถักนิยมใช้ก่อสร้างบนพื้นที่ในเขตที่มีภูเขาสูงชันที่ยากต่อการลำเลียงวัสดุก่อสร้างเข้าไปในพื้นที่นั้น โดยเสาทั้งสองจะตั้งอยู่ตามภูมิประเทศที่เป็น ป่าไม้และภูเขาสูงชันของจังหวัดเชียงใหม่และแม่ฮ่องสอน นอกจากนั้นยังมีสถานี Pulley และสถานีมอเตอร์ โดยเสาที่รับเคเบิลแต่ละเสาจะมี

ระยะห่างระหว่างประมาณ 700 – 1,500 เมตร ใช้พื้นที่ฐานเสาไม่เกินประมาณ 3,600 ตารางเมตรต่อเสา โดยสภาพของพื้นที่ที่เส้นทางขนส่งด้วยระบบสายพานผ่านพื้นที่ทั้งหมดบ้าน ป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืชและเขตพื้นที่ต้นน้ำ (บริษัทปาย ทรานสปอร์ต จำกัด, 2550)

จากสถานีต้นทางถึงปลายทางจะประกอบไปด้วยเสารับสายเคเบิลจำนวน 127 ต้น ตั้งอยู่ตามภูมิประเทศที่เป็นป่าไม้และภูเขาสูงชันโดยบ้านสบแพม บ้านดินธาตุและบ้านแพมกลาง ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นหมู่บ้านที่อยู่ในแนวเส้นทางของสายเคเบิลทอดผ่านทั้ง 3 พื้นที่ โดยบ้านสบแพมจะมีจุดตั้งเสาจำนวน 4 เสา บ้านดินธาตุจำนวน 2 เสาและบ้านแพมกลางจำนวน 1 เสา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการต่อสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่บ้านสบแพม บ้านดินธาตุ และบ้านแพมกลาง ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน เพื่อนำข้อมูลรายละเอียดที่ได้จากการศึกษาไปประกอบการประเมินคุณค่าการดำเนินการก่อสร้างต่อไป

1.2 สมมติฐานการวิจัย

การก่อสร้างกระเช้าลอยฟ้าระบบสายพานเชิงใหม่-แม่ฮ่องสอน จะส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคมของชุมชนในพื้นที่บ้านสบแพม บ้านดินธาตุ และบ้านแพมกลาง

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาผลกระทบทางด้านเศรษฐกิจและสังคมและสภาพความกังวลของประชาชนในพื้นที่การก่อสร้างกระเช้าลอยฟ้าระบบสายพานเชิงใหม่-แม่ฮ่องสอน

1.4 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคมและสภาพความกังวลที่ประชาชนมีต่อการก่อสร้างกระเช้าลอยฟ้าระบบสายพานเชิงใหม่-แม่ฮ่องสอน

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

กระเช้าลอยฟ้า หมายถึง ยานพาหนะชนิดที่ใช้สำหรับการเดินทางและบรรทุกสิ่งของขับเคลื่อนโดยสายพานและพลังงานไฟฟ้า

ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่ได้หรือเกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ต่อสิ่งแวดล้อม

สภาพเศรษฐกิจ หมายถึง สิ่งที่เกิดแก่ประชาชนอันเนื่องมาจากการมีรายรับและรายจ่าย
ในหมู่บ้านสบแพม ดินธาตุ และแพมกลาง ตำบลทุ่งยาว อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน

สภาพสังคม หมายถึง ลักษณะการดำเนินชีวิตความเป็นอยู่ของราษฎรในครัวเรือนหรือ
ในหมู่บ้านสบแพม บ้านดินธาตุและบ้านแพมกลาง

การเปลี่ยนแปลง หมายถึง สิ่งที่มีอยู่เปลี่ยนสภาพไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง

การก่อสร้าง หมายถึง การดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เกิดระบบการขนส่งรถกระเช้าลอยฟ้า
ระบบสายพาน ระหว่างจังหวัดเชียงใหม่ถึงจังหวัดแม่ฮ่องสอน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved